

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 114/20

Møtedato: 29.10.2020

Dato: 01.10.2020

Arkivsaksnr: 2020/11025

Status for studentopptaket 2020

Tilvising til bakgrunnsdokument

- Styresak 115/19 Opptaksrammer 2020
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2019/2019-11-28/S_115-19Opptaksrammer2020.pdf

Saken gjelder:

Saken oppsummerer studentopptaket høsten 2020, med hovedvekt på det nasjonale opptaket til grunnstudier (Samordna opptak) og de lokale opptakene til 2-årig master og Praktisk-pedagogisk utdanning. I tillegg gis det en orientering om fordeling av nye studieplasser på alle nivå.

Totalt sett fyller UiB studieplassene sine til grunnstudier. Resultatet for masteropptaket viser en ytterligere oppgang i 2020, men det er fortsatt ikke er tilstrekkelig mange nye studenter til at de vedtatte rammene nås. De overordnede opptakstillene gjennomgås i saken, og det vises til hvor UiB har utfordringer med å fylle studieplassene. Det sees også på tiltak som er satt i verk så langt for å bidra til å fylle rammene, samt anbefalte tiltak for videre arbeid.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar saken til orientering og ber universitetsledelsen fortsette arbeidet med tiltak for å fylle studieplassene.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

01.10.2020/Ida Fauskanger/Christen Soleim (avd.direktør)

Vedlegg:
1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
114/20

Møtedato:
29.10.2020

Arkivsaksnr:
2020/11025

Status for studentopptaket 2020

Bakgrunn

I de årlige etatsstyringsmøtene, og i dialog med Kunnskapsdepartementet (KD), har UiBs måloppnåelse og tiltak for å fylle studieplassene vært et viktig tema. UiB ønsker å tiltrekke seg godt kvalifiserte, høyt motiverte og faglig engasjerte studenter. Samtidig må det sikres et studentopptak i tråd med antall planlagte studieplasser.

En undersøkelse IPSOS gjennomførte for UiB, viste at bare halvparten av personer mellom 18 og 25 år har kjennskap til UiB. I vinter inngikk UiB en rammeavtale med Try, et av Norges ledende reklamebyrå. 12. til 15. april kjørte vi rekrutteringskampanjen "Verden trenger tankene dine" i sosiale medier og nettaviser. Målet var å gjøre UiB til et alternativ for en større andel av de potensielle studentene. Kampanjen ble vist 28 millioner ganger i denne perioden. Bare på Snapchat mottok hver enkelt person i målgruppen 18-25 fått annonser for UiB 22 ganger hver.

Antallet søkere til grunnstudier økte med 12 % fra 2019, det høyeste søkertallet vi hatt. Til sammenligning var den nasjonale økningen på 9 %. Til masterstudiene var økningen på hele 15 %. De høye søkertallene gjenspeiles i økte tilbudstall, og også i en økning i antall møtte studenter på mange av våre studieprogram. Selv om noe av økningen kan antas å skyldes koronapandemien, ser vi også effekten av offensiv og fokusert rekruttering.

Forklaring til tabeller og analyser

I saken brukes ulike begreper i tabellene og analysene: De viktigste forklares under.

- Førstevalgssøkere: Søkere som har UiB som førstevalg, søkerne telles kun en gang.
- Tilbudstall: Antall tilbud som ble gitt i opptaket – hver søker kan bare få ett tilbud
- Møtt-tall: Møtt betyr semesterregistrert student. I saken brukes både faktiske møtt-tall for 1. semester og stipulerte møtt-tall for 2. semester. Tallene for møtt 2. semester er stipulert på bakgrunn av antall møtte studenter 1. semester, og tar høyde for frafallet mellom 1. og 2. semester. Disse tallene brukes for å vurdere om vi fyller de vedtatte opptaksrammene.
- Møtt-tallene i tabellene er oppdatert etter registreringsfristen 1. september. Endelige møtt-tall er klare til den offisielle rapporteringen til database for høyere utdanning (DBH) 15. oktober.

Nye studieplasser tildelt UiB i 2020

Gjennom revidert nasjonalbudsjett fikk UiB tildelt totalt 251 nye studieplasser i 2020. De nye studieplassene skal bidra til å øke kapasiteten i høyere utdanning for både å imøtekomme

kortsiktige behov som følge av koronapandemien, og langsiktige behov for tilpasninger til et arbeidsliv i endring. 98 av disse studieplassene var øremerket spesifikke program,

UiB ble i tillegg tildelt uspesifiserte studieplasser, fordelt som følger: 70 til Det matematisk-Naturvitenskapelige fakultet (MN), 20 til Det juridiske fakultet (JUS) og 60 til Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV). Disse fordelte fakultetene selv ihht. til de aktuelle fagområdene. Fakultetene har signalisert at en del av de uspesifiserte plassene vil reforderes når opptaksrammene for 2021/22 skal vedtas, det kan også bli aktuelt å benytte disse til å opprette nye studieprogram eller til å finansiere utlysning av allerede vedtatte program. Dette er i tråd med anbefalingene gitt av universitetsledelsen gjennom tildelingsbrevet til fakultetene, og med pågående utviklingsarbeid både internt på fakultetene, og tverrfakultært.

Nye studieplasser omtales under avsnittene om opptakene, og er lagt til i de totale rammene for 2020/21 i tabellene som følger i resten av saken

Opptak til grunnstudier

Alle UiBs grunnstudier lyses ut i det samordna opptaket, med unntak av bachelorprogrammene til Fakultet for kunst, musikk og design (KMD). Grunnstudier inkluderer bachelorprogram, årsstudier, profesjonsstudier og integrerte masterprogram (5-årige).

Når tilbudstallene fastsettes, tas det høyde for frafall frem mot 2. semester. Det gis derfor, så lenge det er nok kvalifiserte søkere, et tilstrekkelig antall tilbud til å sikre at møtt-tallene for 2. semester tilsvarer de vedtatte opptaksrammene (= antallet utlyste studieplasser).

Tabellen under viser en fakultetsvis oversikt over fordeling av nye studieplasser på grunnstudier, her inngår både øremerkede og uspesifiserte plasser. På grunnstudienivå fyller UiB alle de nye tildelte studieplassene med unntak av tre studieprogram ved MN: profesjonsstudiet i fiskehelse (-2), årsstudiet i naturvitenskapelige fag (-36) og bachelorprogram i spesialpedagogikk (-1).

Tabell 1: Oversikt over nye studieplasser til grunnstudier i 2020

Fakultet	Nye plasser	Totalt ant. studieplasser for program med nye plasser	Totalt møtt 1. semester - program med nye plasser
HF	20	107	141
MN	43	278	306
MED	25	25	248
SV	60	100	363
JUS	10	390	469
PSYK	35	145	181
KMD	4	18	18

UiB lyste ut totalt **4292** studieplasser i årets opptak til grunnstudier – dette er en økning fra den vedtatte rammen på 4105 og skyldes nytildelingen for 2020. Tabellen under viser de totale opptakstallene for grunnstudier i 2020.

Tabell 2. Opptakstall for det samordna opptaket 2020

Fakultet	Studie- plasser	Førstevalg- søkere	Tilbud	Ja-svar	Møtt*	Stipulert møtt 2. semester *	Diff. møtt/ plasser **
HF	1040	1708	2843	1548	1369	1116	76
JURFA	390	1968	649	522	463	449	59
MN	886	1553	1576	1088	971	849	-37
MED	327	1206	652	434	393	375	48
PSYK	545	2332	1251	743	670	588	43
SV	1074	2862	2802	1587	1392	1149	75
KMD	30	62	51	34	33	30	0
UiB totalt	4292	11655	9824	5956	5291	4556	264

Oppsummering av det samordna opptaket 2020

- UiB hadde en stor oppgang i antall førstevalgssøkere fra 2019, med 11655 søkere i 2020 mot 10380 i 2019.
- UiB sendte også ut flere tilbud, med hhv. 9824 i 2020 mot 8693 i 2019.
- MN har negative tall for i prognosene for møtt 2. semester, men hadde ikke søkere på venteliste til studier der det var ledige plasser.
- MN har samtidig fått flere førstevalgssøkere i 2020 sammenliknet med 2019. Dette skyldes at matematikkkravet (R2) for flere av studieprogrammene er forenklet til et R1-krav, samt en betydelig satsing på studentrekruttering fra fakultetets side.
- De andre fakultetene har totalt sett en differanse mellom studieplasser og stipulert møtt 2. semester som viser at de totale rammene fylles.
- Det gjennomføres ikke våropptak for grunnstudier.

Endring i opptakskrav for informatikk ved MN med virkning fra 2021

Fra søknadsåret 2021 vil flere av bachelorprogrammene i informatikk ved MN lyses ut med et forenklet opptakskrav i matematikk (MATRS). Dette innebærer at programmene har samme krav som tilsvarende utdanninger ved andre læresteder. I tillegg trekkes bachelorprogram i kjemi ut av prøveordningen med skjerpet realfagskrav. Lavere opptakskrav vil øke rekrutteringsgrunnlaget til MN, både til grunnstudier og på sikt for master.

Økning i enkeltemneopptaket

UiB har også hatt en oppgang i antall søkere til enkeltemneopptaket, fra 349 høsten 2019 til 510 høsten 2020. Enkeltemner med ledig kapasitet gjøres tilgjengelige for eksterne søkere høst og vår, dette gjelder kun emner på bachelornivå. Noe av økningen kan skyldes covid-19, og at enkeltemner har vært et gunstig tilbud også for personer som har måttet endre planer eller har blitt permitterte. Et bredt enkeltemnetilbud er både et godt alternativ for søkere til grunnstudier, men kan også bidra til at søkere til masteropptak, kan dekke manglende kvalifikasjoner.

Opptak til grunnstudier i utøvende kunst, musikk og design

KMD er det eneste fakultetet som tar opp studenter til grunnstudier utenfor det samordna opptaket. Det gjelder bachelorprogram i hhv. utøvende kunst, musikk og design.

KMD lyste totalt ut 105 studieplasser til sine utøvende studier. Det er 106 møtte studenter i første semester til disse plassene. Frafallet er normalt lavt, og KMD fyller rammene før inngangen til 2. semester.

Opptak til 2-årig master

Masteropptaket ble sentralisert i 2019 og opptak til 2-årige masterprogram koordineres og gjennomføres ved Studieavdelingen, med unntak av masterprogrammene ved KMD.

Det var en sterk økning i årets søkertall, med en oppgang på mer enn 15 prosent fra 2019, fordelt på 113 masterprogram. Totalt hadde UiB over 7000 førstevalgssøkere til 1253 studieplasser. Av disse var 2832 søkere vurdert som kvalifiserte. Drøyt 4000 av disse søkerne er søkere bosatt i Norge/Norden. Tilbudstallene ble fastsatt på bakgrunn av stipulert frafall frem mot møtt 2. semester.

Tabell 3: Oversikt over nye studieplasser til 2-årige masterprogram

Fakultet	Nye plasser	Total studieplasser for program med nye plasser	Totalt Møtt 1. semester - program med nye plasser
KMD	4	61	81
MN	27	188	172
MED	10	50	43
SV	10	38	44
JUS	15	45	44
PSYK	10	35	48

MN og MED dekker ikke inn alle nye studieplasser, og det er særlig masterprogram i biologi (-17), molekylærbiologi (-8), havteknologi (-6) og klinisk ernæring (-4) som står med ledig kapasitet. MN gjennomfører suppleringsopptak for å dekke inn studieplassene. MED har ikke anledning til å gjennomføre suppleringsopptak for våren grunnet den normerte rekkefølgen på emner i programmene. Det anbefales økt fokus på ekstern rekruttering samt ytterligere overbooking av tilbud i hovedopptaket for å sikre at studieplassene fylles.

Tabell 4. Opptakstall for masteropptaket 2020

Fakultet	Studie-plasser	Førstevalg-søkere*	Tilbud	Ja-svar	Møtt**	Stipulert møtt 2. semester	Diff. møtt/plasser
HF	185	687	338	234	198	180	-5
JURFA	45	162	47	45	44	44	-1
MN	383	1713	643	408	310	290	-93
MED	120	965	311	163	92	83	-37
PSYK	157	1305	517	250	202	184	27
SV	290	1708	684	399	299	267	-23
KMD	73	473	107	90	75	72	3

UiB totalt	1253	7013	2647	1589	1220	1120	-129

* Tallene i tabellen inkluderer søknader fra Norge, Norden, EU og resten av verden

** Møtt-tall per 15.september

Oppsummering av masteropptaket:

- Det ble totalt gitt 2647 tilbud i 2020 mot 2327 i 2019 (+320)
- 1589 takket ja til masterstudier i 2020 mot 1305 i 2019 (+284)
- 1220 var registrert som møtt i 2020 mot 1107 i 2019 (+113)
- KMD, PSYK, JURFA og HF fyller studieplassene sine.
- MN fyller ikke plassene høsten 2020, men har internasjonale studenter som skal begynne våren 2021, og skal i tillegg gjennomføre suppleringsopptak i perioden nov.-des.
- SV fyller studieplassene høsten 2020, men er estimert til 23 ledige plasser våren 2021. Har varslet at de ikke ønsker å gjennomføre suppleringsopptak.
- MED fyller ikke studieplassene. Kunne verken tilby digitalt førstesemester eller oppstart vår 2021 for internasjonale masterstudenter. Har varslet at de ikke kan gjennomføre suppleringsopptak pga. studiestruktur. Skal derimot tilby 24 plasser til masterprogrammet i klinisk manuellterapi med oppstart vår 2021.

Opptakskrav og rekruttering til master

Etter opptaket 2019 satte SA i gang en prosess for gjennomgang og kvalitetssikring av opptakskravene til de ulike masterprogrammene. Hovedmålet var at transparente opptakskrav og standardisering av informasjon skulle bidra til å sikre likebehandling og økt rekruttering, også av eksterne søkere. Dette arbeidet vil fortsette frem mot neste opptaksrunde, i samarbeid med fakultetene og Kommunikasjonsavdelingen.

Søknadstallene har økt i 2020, men det er likevel vanskelig å måle effekten av arbeidet med opptakskravene siden utbruddet av covid-19 skjedde i månedene før opptaket. De gode søkertallene må sees i lys av utbruddet i mars. Det er ikke gjort utfyllende analyser for å konkludere den virkelige effekten, men det er rimelig å anta at flere søkte direkte overgang fra bachelor til master, færre søkte master i utlandet, og økt ledighet i arbeidsmarkedet samlet sett førte til flere søknader enn normalt.

Konsekvenser av covid-19 for internasjonale studenter og program ved UiB

UiB ga rekordmange tilbud til internasjonale søkere i år, og hadde en tilsvarende oppgang i antall ja-svar, med 241 ja-svar i 2020 mot 105 i 2019. Dette skyldes målrettet arbeid med opptaket og at fakultetene satte av minimum 5 plasser til internasjonale studenter på utlyste program. Det er normalt et relativt stort frafall mellom ja-svar og møtt for internasjonale studenter, i 2019 møtte 74 av dem som takket ja. Basert på økningen i ja-svar, lå vi likevel an til å få et langt høyere antall internasjonale masterstudenter i 2020.

Sen avklaring på om internasjonale studenter kunne reise til Norge, og mange stengte ambassader og konsulater, førte dessverre til at svært få av disse kunne starte studiene sine ved UiB i høst. Basert på mulighetene innenfor de ulike programmene har UiB tilbudt denne søkergruppen fire alternativer:

- *Komme til Bergen:* Per i dag har vi 20 internasjonale masterstudenter på campus.
- *Digitalt førstesemester høsten 2020.* Per i dag har vi 24 aktive digitale studenter som kommer til UiB i til sitt andre semester.

- *Utsatt studiestart til våren 2021.* 64 studenter har søkt om dette
- *Reservasjon av studieplass til høsten 2021.* 119 studenter har søkt om dette.

UiB er avhengig av god rekruttering fra internasjonale studenter for å fylle studieplasser på enkeltprogram. MN, MED og SV kunne dekket inn ledige studieplasser med det forventede antallet internasjonale studenter. Situasjonen med covid-19 vil trolig vedvare, men UiB lyser ut masterprogram som normalt for internasjonale søkere i neste opptak (oppstart 2021). Det er viktig at UiB også finner gode løsninger for denne søkergruppen for det kommende opptaksåret.

Opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

Det ordinære opptaket til PPU gjennomføres ved Det psykologiske fakultet, i tillegg har KMD et PPU-opptak for musikk og kunst/design. Universitetsstyret vedtok å ikke lyse ut PPU-deltid i 2020, dette opptaket har en ramme på 35 plasser. Tabellen under viser opptakstall for 2020.

Tabell 5. Opptakstall for PPU 2020

Fakultet	Studieplasser	Førstevalg-søkere	Kvalifiserte førstevalg-søkere	Tilbud	Ja-svar	Møtt 1. semester
PSYK	225	407	205	319	171	126
KMD	31	88	47	47	33	27
UiB totalt	256	495	252	366	204	153

Omdisponering av PPU-plasser (ordinært opptak)

- I det ordinære PPU-opptaket har det vært en oppgang i både søkertall og møtt-tall fra 2019 til 2020, søkertallet var 407 i 2020 mot 328 i 2019. Tilsvarende har møtt-tallet økt fra 95 til 126. Dette er likevel 100 færre enn det antallet plasser som er lyst ut i opptaket.
- PPU-programmet har over mange år hatt et langt lavere studenttall enn det antallet studieplasser som lyses ut. Dette ble spesielt tydelig etter innføring av masterkrav for opptak i 2019.
- Omdisponering av PPU-plasser til andre studieprogram har vært et tema i flere år. Siden plassene er øremerkede er det etter dialog med KD vurdert at disse kun kan benyttes til å øke kapasiteten i lektorprogrammene. I 2019 ble det fordelt 5 plasser til lektor på HF, og 5 til MN, endringen vil utgjøre totalt 50 studieplasser over en nedbygingsperiode på 5 år.
- I årets opptak var det kun lektorprogrammene i historie og engelsk som hadde nok søkere til at det ble ventelister. De andre programmene tok opp alle søkere på ventelistene, og fyller rammene med unntak av lektorprogrammet i naturvitenskap og matematikk. HF fikk også tildelt 20 nye studieplasser til lektor i år.
- Behovet for å tilføre flere studieplasser til de eksisterende lektorprogrammene er begrenset med utgangspunkt i dagens status. Hvis det skal vurderes en omdisponering til eksisterende program, bør det gjennomføres en grundig analyse som inkluderer data for gjennomføring og frafall.

SA forbereder en sak om omdisponering av PPU-plasser til styringsgruppen for lektorutdanningen. I denne saken vil flere søknader fra fakultetene bli behandlet, inkludert søknad om omfordeling av PPU-plasser til opprettelse av et lektorprogram i sosiologi ved

SV. Dette programmet er allerede vedtatt opprettet, men mangler foreløpig finansiering av de foreslåtte 20 studieplassene.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Vi har sett en god oppgang i søkertall og nye studenter i 2020, og i det videre arbeidet må vi også ta høyde for den store tildelingen av nye studieplasser i år. For det samordna opptaket er det relativt god balanse i opptakstallene totalt sett. Den offensive rekrutteringsstrategien har gitt god effekt, og vil sammen med langsiktig planlegging av portefølje og rammer bidra til å sikre et godt rekrutteringsgrunnlag til master. I tillegg vil effekten av omgjøring av spesielle opptakskrav på MN over tid kunne sikre et bedre rekrutteringsgrunnlag for masteropptaket blant de interne søkerne.

UiB må også sikre at vi tiltrekker oss kvalifiserte, eksterne søkere til master. Omfanget av eksterne bachelorgrader som ikke kvalifiserer for opptak til master bør kartlegges slik at det kan utarbeides konkrete modeller for hvordan eksterne søkere kan oppnå kvalifikasjon for master ved UiB, f.eks. gjennom å tilgjengeliggjøre relevante emner i enkeltemneopptaket eller forenkle opptaksgrunnlaget. En gjennomgang av kvalifikasjonskravene som flere fakultet allerede er i gang med, er et viktig bidrag. I tillegg bør vi se nærmere på rutiner knyttet til supplering og våropptak. Prosjektet for nasjonal samordning av masteropptak som startet i høst, og eies av Studie-BOTT, vil både bidra til å sikre felles rutiner og et bedre datagrunnlag ved opptak til master. Det er viktig at UiB har en sentral rolle inn i dette prosjektet, og bidrar til å finne gode løsninger på de utfordringene vi ser i dag.

UiB bør også jobbe for å få på plass samtykke fra søkerne i søknadsportalene, slik at vi kan kontakte førstevalgsøkerne våre etter at søknadsfristen går ut. Dette vil bidra positivt til rekruttering og at søkerne er godt opplyste om valget de har tatt.

01.10.2020/Ida Fauskanger/Christen Soleim (avd.direktør)